

ΟΔΗΓΙΑ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 21ης Δεκεμβρίου 1988

για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών σχετικά με τα τρόφιμα βαθείας κατάψυξης που προορίζονται για τη διατροφή του ανθρώπου

(89/108/ΕΟΚ)

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 100 Α,

την πρόταση της Επιτροπής,

τη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ⁽¹⁾,τη γνώμη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής ⁽²⁾,

Εκτιμώντας:

ότι η παρασκευή και η εμπορία των τροφίμων βαθείας κατάψυξης που προορίζονται για τη διατροφή του ανθρώπου εφεξής ονομαζόμενα τρόφιμα βαθείας κατάψυξης κατέχουν όλο και σημαντικότερη θέση στην Κοινότητα·

ότι οι διαφορές μεταξύ των εθνικών νομοθεσιών που αφορούν τα τρόφιμα βαθείας κατάψυξης εμποδίζουν την ελεύθερη κυκλοφορία τους· ότι οι διαφορές αυτές ενδέχεται να προκαλέσουν άνισους όρους ανταγωνισμού και ότι για το λόγο αυτό έχουν άμεση επίπτωση στη δημιουργία και τη λειτουργία της κοινής αγοράς·

ότι είναι, συνεπώς, αναγκαία η προσέγγιση των νομοθεσιών αυτών·

ότι πρέπει, για το σκοπό αυτό, να δοθεί στις κοινοτικές ρυθμίσεις το ευρύτερο δυνατό πεδίο εφαρμογής, επεκτεινώντας το σε όλες τις τροφές βαθείας κατάψυξης που προορίζονται για τη διατροφή του ανθρώπου και περιλαμβάνοντας σε αυτό, όχι μόνο τα προϊόντα που προορίζονται να διατεθούν ως έχουν στον τελικό καταναλωτή καθώς και στα εστιατόρια, τα νοσοκομεία, τα κυλικεία και τα παρόμοια ιδρύματα, αλλά επίσης και τα προϊόντα τα οποία πρέπει να μεταποιηθούν ή να υποστούν επεξεργασία·

ότι, πάντως, οι ρυθμίσεις αυτές δεν πρέπει να εφαρμόζονται σε προϊόντα που δεν παρουσιάζονται στην αγορά ως τρόφιμα βαθείας κατάψυξης·

ότι θα πρέπει, εν πάση περιπτώσει, να καθοριστούν πρώτα οι γενικές αρχές στις οποίες πρέπει να ανταποκρίνεται κάθε τρόφιμο βαθείας κατάψυξης·

ότι, στη συνέχεια, είναι δυνατό να θεσπιστούν, εάν αυτό είναι αναγκαίο, για ορισμένες ομάδες τροφίμων βαθείας κατάψυξης, ιδιαίτερες διατάξεις που θα αποτελούν συμπλήρωμα των γενικών αρχών, σύμφωνα με τη διαδικασία που εφαρμόζεται για καθεμία από τις ομάδες αυτές·

(1) ΕΕ αριθ. C 175 της 15. 7. 1985, σ. 296, και ΕΕ αριθ. C 12 της 16. 1. 1989.

(2) ΕΕ αριθ. C 104 της 25. 4. 1985, σ. 17.

ότι η βαθεία κατάψυξη αποσκοπεί στη διατήρηση των εγγενών χαρακτηριστικών των τροφίμων μέσω μιας διαδικασίας ταχείας κατάψυξης και ότι είναι αναγκαίο να επιτυγχάνεται, σε όλα τα σημεία του προϊόντος, θερμοκρασία ίση ή κατώτερη των -18°C .

ότι, στη θερμοκρασία των -18°C , αναστέλλεται κάθε μικροβιολογική διεργασία ικανή να αλλοιώσει την ποιότητα ενός τροφίμου και ότι, συνεπώς, είναι αναγκαίο να διατηρείται τουλάχιστον αυτή η θερμοκρασία με κάποια τεχνικά αναπόφευκτη ανοχή, κατά τη διάρκεια της αποθήκευσης και της διανομής των τροφίμων βαθείας κατάψυξης πριν από την πώλησή τους στον τελικό καταναλωτή·

ότι ορισμένες διακυμάνσεις της θερμοκρασίας προς τα άνω είναι αναπόφευκτες για τεχνικούς λόγους και ότι, συνεπώς, μπορούν να γίνουν δεκτές υπό την προϋπόθεση ότι δεν βλάπτουν την ποιότητα των προϊόντων, πράγμα το οποίο μπορεί να εξασφαλίζεται με την τήρηση των ορθών πρακτικών διατήρησης και διανομής, λαμβανομένου ιδίως υπόψη του επιπέδου ανανέωσης των αποθεμάτων·

ότι οι επιδόσεις ορισμένων τεχνικών εξοπλισμών που χρησιμοποιούνται αυτή τη στιγμή για την τοπική διανομή τροφίμων βαθείας κατάψυξης δεν είναι ικανές να εξασφαλίζουν σε κάθε περίπτωση την πλήρη τήρηση των ορίων θερμοκρασίας που επιβάλλει η παρούσα οδηγία και ότι θα πρέπει, ως εκ τούτου, να προβλεφθεί μεταβατικό καθεστώς που θα επιτρέψει την κανονική απόσβεση του υπάρχοντος εξοπλισμού·

ότι η παρούσα οδηγία μπορεί να περιοριστεί στην αναφορά των προς επίτευξη στόχων όσον αφορά τόσο τον εξοπλισμό που χρησιμοποιείται για τη βαθεία κατάψυξη όσο και τις θερμοκρασίες που πρέπει να τηρούνται στις εγκαταστάσεις και στα μηχανήματα αποθήκευσης, διακίνησης, μεταφοράς και διανομής·

ότι εναπόκειται στα κράτη μέλη να διασφαλίζουν, μέσω επίσημων ελέγχων, ότι το χρησιμοποιούμενο υλικό μπορεί να ανταποκριθεί σ' αυτούς τους στόχους·

ότι ένας τέτοιος έλεγχος καθιστά άχρηστο κάθε σύστημα επίσημης πιστοποίησης σε επίπεδο εμπορικών συναλλαγών·

ότι θα πρέπει να προβλεφθεί η δυνατότητα χρησιμοποίησης κρυογόνων ρευστών, πράγμα το οποίο συνεπάγεται την επαφή τους με τα τρόφιμα βαθείας κατάψυξης· ότι, συνεπώς, τα ρευστά αυτά πρέπει να είναι αρκετά αδρανή ώστε να μη μεταδίδουν στα τρόφιμα διάφορα συστατικά σε ποσότητες ικανές να παρουσιάσουν κίνδυνο για την υγεία του ανθρώπου,

να προκαλούν απαράδεκτη μεταβολή της σύνθεσης των τροφίμων ή να αλλοιώνουν τα οργανοληπτικά τους χαρακτηριστικά·

ότι για την επίτευξη αυτού του στόχου θα πρέπει να καταρτιστεί κατάλογος των εν λόγω ουσιών και να καθοριστούν τα κριτήρια καθαρότητας καθώς και οι όροι χρησιμοποίησής τους·

ότι τα τρόφιμα βαθείας κατάψυξης που προορίζονται για τον τελικό καταναλωτή καθώς και για τα εστιατόρια, τα νοσοκομεία, τα κυλικεία και άλλα παρόμοια ιδρύματα υπόκεινται, όσον αφορά την επισήμανσή τους, στους κανόνες της οδηγίας 79/112/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 18ης Δεκεμβρίου 1978 περί προσεγγίσεως των νομοθεσιών των κρατών μελών σχετικά με την επισήμανση και την παρουσίαση των τροφίμων που προορίζονται για τον τελικό καταναλωτή καθώς επίσης και τη διαφήμισή τους ⁽¹⁾, όπως τροποποιήθηκε τελευταία από την Οδηγία 86/197/ΕΟΚ ⁽²⁾· ότι, κατά συνέπεια, η παρούσα οδηγία μπορεί να περιοριστεί στην πρόβλεψη των ειδικών ενδείξεων για τα τρόφιμα βαθείας κατάψυξης·

ότι, για να διευκολυνθούν οι συναλλαγές, θα πρέπει να θεσπιστούν επίσης οι κανόνες επισήμανσης των τροφίμων βαθείας κατάψυξης που δεν προορίζονται να διατεθούν ως έχουν στον τελικό καταναλωτή ούτε στα εστιατόρια, τα νοσοκομεία, τα κυλικεία και άλλα παρόμοια ιδρύματα·

ότι, για να απλοποιηθεί και να επιταχυνθεί η διαδικασία, θα πρέπει να ανατεθεί στην Επιτροπή η θέσπιση εκτελεστικών μέτρων τεχνικού χαρακτήρα·

ότι, σε όλες τις περιπτώσεις στις οποίες το Συμβούλιο αναθέτει στην Επιτροπή αρμοδιότητες για την εκτέλεση κανόνων που θεσπίζονται στον τομέα των τροφίμων, θα πρέπει να προβλεφθεί διαδικασία που να καθιερώνει στενή συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών και της Επιτροπής στα πλαίσια της Μόνιμης Επιτροπής Τροφίμων, η οποία έχει συσταθεί με την απόφαση 69/414/ΕΟΚ ⁽³⁾,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΟΔΗΓΙΑ:

Άρθρο 1

1. Η παρούσα οδηγία αφορά τις τροφές βαθείας κατάψυξης που προορίζονται για τη διατροφή του ανθρώπου και που καλούνται στο εξής «τρόφιμα βαθείας κατάψυξης».

2. Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, νοούνται ως «τρόφιμα βαθείας κατάψυξης» τα τρόφιμα:

— που έχουν υποβληθεί σε κατάλληλη διαδικασία κατάψυξης, αποκαλούμενη «βαθεία κατάψυξη», η οποία επιτρέπει στο προϊόν να περάσει όσο γρήγορα χρειάζεται, ανάλογα με τη φύση του, τη ζώνη μέγιστης κρυστάλλωσης και έχει ως αποτέλεσμα —μετά την αποκατάσταση θερμικής ισορροπίας— τη συνεχή διατήρηση της θερμοκρασίας του προϊόντος σε όλα του τα σημεία σε τιμή ίση ή χαμηλότερη από -18°C και

— που διατίθενται στο εμπόριο κατά τρόπο που δείχνει ότι διαθέτουν το χαρακτηριστικό αυτό.

Τα παγωτά δεν θεωρούνται τρόφιμα βαθείας κατάψυξης κατά την έννοια της παρούσας οδηγίας.

3. Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται με την επιφύλαξη των κοινοτικών διατάξεων σε θέματα:

- κοινής οργάνωσης των αγορών στους τομείς της γεωργίας και της αλιείας·
- κτηνιατρικής υγιεινής.

Άρθρο 2

Μόνο τα προϊόντα που ορίζονται στο άρθρο 1 παράγραφος 2 μπορούν να φέρουν τις ονομασίες που προβλέπονται στα άρθρα 8 και 9.

Άρθρο 3

1. Οι πρώτες ύλες που χρησιμοποιούνται για την παρασκευή των τροφίμων βαθείας κατάψυξης πρέπει να είναι ποιότητας υγιούς, ανόθευτης και εμπορεύσιμης και να έχουν τον απαραίτητο βαθμό φρεσκότητας.

2. Η προετοιμασία των προϊόντων που πρόκειται να υποβληθούν σε κατεργασία καθώς και η βαθεία κατάψυξη πρέπει να εκτελούνται χωρίς καθυστέρηση, με τη βοήθεια του κατάλληλου τεχνικού εξοπλισμού, ώστε να περιορίζονται στο ελάχιστο οι χημικές, βιοχημικές και μικροβιολογικές αλλοιώσεις.

Άρθρο 4

Τα κρουγόνα μέσα τα οποία επιτρέπεται να χρησιμοποιούνται σε άμεση επαφή με τα τρόφιμα βαθείας κατάψυξης, με εξαίρεση όλων των άλλων, είναι τα ακόλουθα:

- ο αέρας,
- το άζωτο,
- το διοξείδιο του άνθρακα.

Κατά παρέκκλιση από το πρώτο εδάφιο, τα κράτη μέλη μπορούν να διατηρήσουν έως τις 31 Δεκεμβρίου 1992 τις εθνικές νομοθεσίες που επιτρέπουν τη χρήση του διχλωροδιφθορομεθανίου (R 12) ως κρουγόνου μέσου.

Τα κριτήρια καθαρότητας στα οποία πρέπει να ανταποκρίνονται αυτά τα ρευστά, καθορίζονται, αν χρειαστεί, με τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 12.

Άρθρο 5

1. Η θερμοκρασία των τροφίμων βαθείας κατάψυξης πρέπει να είναι σταθερή και να διατηρείται, σε όλα τα σημεία του προϊόντος, στους -18°C ή χαμηλότερα, με ενδεχόμενες σύντομες διακυμάνσεις προς τα πάνω κατά 3°C κατ' ανώτατο όριο κατά τη μεταφορά.

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. L 33 της 8. 2. 1979, σ. 1.

⁽²⁾ ΕΕ αριθ. L 144 της 29. 5. 1986, σ. 38.

⁽³⁾ ΕΕ αριθ. L 291 της 19. 11. 1969, σ. 9.

2. Ωστόσο, κατά την τοπική διανομή και μέσα στις προθήκες πώλησης στον τελικό καταναλωτή, γίνονται δεκτές διακυμάνσεις της θερμοκρασίας του προϊόντος που είναι σύμφωνες με τις ορθές πρακτικές διατήρησης και διανομής, υπό τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- α) οι διακυμάνσεις αυτές δεν πρέπει να υπερβαίνουν τους 3 °C.
- β) Ωστόσο, οι διακυμάνσεις αυτές μπορούν να φθάνουν τους 6 °C μέσα στις προθήκες πώλησης στον τελικό καταναλωτή, εάν και εφόσον το αποφασίζουν τα κράτη μέλη. Στην περίπτωση αυτή, τα κράτη μέλη επιλέγουν τη θερμοκρασία ανάλογα με την ανανέωση των αποθεμάτων ή των προϊόντων στο λιανικό εμπόριο και ενημερώνουν την Επιτροπή σχετικά με τα μέτρα που έλαβαν, αναφέροντας τους λόγους που τα δικαιολογούν.

Η Επιτροπή θα επανεξετάσει τα όρια ανοχής που προβλέπονται στο παρόν σημείο σε συνάρτηση με τις τεχνικές εξελίξεις και θα υποβάλει, εάν αυτό είναι αναγκαίο, προτάσεις στο Συμβούλιο πριν από την 1η Ιανουαρίου 1993.

3. Κατά τη διάρκεια περιόδου οκτώ ετών από την κοινοποίηση της παρούσας οδηγίας, τα κράτη μέλη μπορούν, για την τοπική διανομή, να επιτρέπουν διακυμάνσεις μέχρι 6 °C.

Άρθρο 6

1. Τα κράτη μέλη:

- α) διασφαλίζουν ότι οι εξοπλισμοί που χρησιμοποιούνται για τη βαθεία κατάψυξη, την αποθήκευση, τη μεταφορά, την τοπική διανομή και στις προθήκες πώλησης είναι κατάλληλοι ώστε να εξασφαλίζεται η τήρηση των απαιτήσεων της παρούσας οδηγίας·
- β) πραγματοποιούν επίσημο δειγματοληπτικό έλεγχο των θερμοκρασιών των τροφίμων βαθείας κατάψυξης.

2. Τα κράτη μέλη δεν απαιτούν, πριν ή κατά την εμπορία των τροφίμων βαθείας κατάψυξης, την πιστοποίηση, με επίσημο πιστοποιητικό, της τήρησης των διατάξεων της παραγράφου 1.

Άρθρο 7

Τα τρόφιμα βαθείας κατάψυξης που προορίζονται για διάθεση στον τελικό καταναλωτή πρέπει να συσκευάζονται από τον παρασκευαστή ή τον συσκευαστή σε κατάλληλες προσυσκευασίες που τα προστατεύουν από έξωθεν μικροβιακούς ή άλλους παράγοντες καθώς και από την απώλεια υγρασίας.

Άρθρο 8

1. Η οδηγία 79/112/ΕΟΚ εφαρμόζεται στα προϊόντα που αναφέρονται στην παρούσα οδηγία και που προορίζονται να διατεθούν ως έχουν στον τελικό καταναλωτή καθώς και στα εστιατόρια, τα νοσοκομεία, τα κυλικεία και άλλα παρόμοια ιδρύματα, υπό τους εξής όρους:

- α) η ονομασία πώλησης πρέπει να συμπληρωθεί με την ή τις ακόλουθες ενδείξεις:
- στην ισπανική γλώσσα «ultracongelado» ή «congelado rapidamente»,
  - στη δανική γλώσσα «dybfrossen»
  - στη γερμανική γλώσσα «tiefgefroren» ή «Tiefkühlkost» ή «tiefgekühlt» ή «gefrostet»,
  - στην ελληνική γλώσσα «βαθείας κατάψυξης» ή «ταχείας κατάψυξης» ή «υπερκατεψυγμένα»,
  - στην αγγλική γλώσσα «quick-frozen»,
  - στη γαλλική γλώσσα «surgelé»,
  - στην ιταλική γλώσσα «surgelato»,
  - στην ολλανδική γλώσσα «diepvries»,
  - στην πορτογαλική γλώσσα «ultracongelado»·
- β) η ένδειξη της ημερομηνίας ελάχιστης διατηρησιμότητας πρέπει να συνοδεύεται από την ένδειξη της περιόδου κατά την οποία τα προϊόντα βαθείας κατάψυξης μπορούν να φυλάγονται στην κατοικία του τελικού καταναλωτή και από την ένδειξη της θερμοκρασίας διατήρησης ή/και του εξοπλισμού που απαιτείται για τη διατήρησή·
- γ) στην ετικέτα όλων των προϊόντων βαθείας κατάψυξης πρέπει να περιλαμβάνεται ένδειξη που να επιτρέπει τον προσδιορισμό της παρτίδας·
- δ) στην ετικέτα όλων των προϊόντων βαθείας κατάψυξης πρέπει να περιλαμβάνεται μια σαφής ανακοίνωση του τύπου «απαγορεύεται η εκ νέου κατάψυξη μετά την απόψυξη».

Άρθρο 9

1. Η επισήμανση των τροφίμων που ορίζονται στο άρθρο 1 παράγραφος 2, τα οποία δεν προορίζονται να διατεθούν στον τελικό καταναλωτή ούτε στα εστιατόρια, τα νοσοκομεία, τα κυλικεία και άλλα παρόμοια ιδρύματα, περιλαμβάνει μόνο τις ακόλουθες υποχρεωτικές ενδείξεις:

- α) την ονομασία πώλησης που συμπληρώνεται σύμφωνα με το άρθρο 8 παράγραφος 1 στοιχείο α)·
- β) την καθαρή ποσότητα, εκφρασμένη σε μονάδες μάζας·
- γ) ένδειξη που να επιτρέπει τον προσδιορισμό της παρτίδας·
- δ) το όνομα ή την εταιρική επωνυμία και τη διεύθυνση του παρασκευαστή ή του συσκευαστή ή ενός πωλητή εγκατεστημένου στο εσωτερικό της Κοινότητας.

2. Οι ενδείξεις που προβλέπονται στην παράγραφο 1 πρέπει να αναγράφονται στη συσκευασία, στο δοχείο ή στο ειδικό περιτύλιγμα ή σε ετικέτα που συνδέεται με αυτά.

3. Το παρόν άρθρο δεν θίγει τις περισσότερο λεπτομερείς ή εκτεταμένες κοινοτικές διατάξεις που υπάρχουν σχετικά με τη μετρολογία.

Άρθρο 10

Τα κράτη μέλη δεν μπορούν, για λόγους που αφορούν τα χαρακτηριστικά παρασκευής τους, τη συσκευασία τους ή

την επισήμανσή τους, να απαγορεύουν ή να περιορίζουν την εμπορία των προϊόντων που ορίζονται στο άρθρο 1 παράγραφος 2 και που είναι σύμφωνα με την παρούσα οδηγία ή τα ληφθέντα μέτρα εφαρμογής της.

Άρθρο 11

Οι λεπτομέρειες της δειγματοληψίας, του ελέγχου της θερμοκρασίας των τροφίμων βαθείας κατάψυξης και του ελέγχου της θερμοκρασίας στα μέσα μεταφοράς, αποθήκευσης και αποθεματοποίησης καθορίζονται με τη διαδικασία του άρθρου 12 πριν από τη λήξη προθεσμίας 24 μηνών από την κοινοποίηση της παρούσας οδηγίας.

Άρθρο 12

1. Στην περίπτωση που γίνεται αναφορά στη διαδικασία του παρόντος άρθρου, η Μόνιμη Επιτροπή Τροφίμων, στο εξής καλούμενη «επιτροπή», συγκαλείται από τον πρόεδρό της, είτε με πρωτοβουλία του ίδιου είτε μετά από αίτηση του αντιπροσώπου ενός κράτους μέλους.

2. Ο αντιπρόσωπος της Επιτροπής υποβάλλει στην επιτροπή σχέδιο των μέτρων που πρέπει να ληφθούν. Η επιτροπή διατυπώνει γνώμη σχετικά με το σχέδιο μέσα σε προθεσμία η οποία ορίζεται από τον πρόεδρο σε συνάρτηση με τον επείγοντα χαρακτήρα του θέματος. Αποφασίζει με την ειδική πλειοψηφία που προβλέπεται στο άρθρο 148 παράγραφος 2 της συνθήκης. Ο πρόεδρος δεν λαμβάνει μέρος στην ψηφοφορία.

3. α) Η Επιτροπή λαμβάνει τα προτεινόμενα μέτρα εφόσον αυτά είναι σύμφωνα με τη γνώμη της επιτροπής.

β) Εφόσον τα προτεινόμενα μέτρα δεν είναι σύμφωνα με τη γνώμη της επιτροπής ή ελλείψει γνώμης, η Επιτροπή υποβάλλει χωρίς καθυστέρηση στο Συμβούλιο πρόταση σχετικά με τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν. Το Συμβούλιο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία.

γ) Αν κατά τη λήξη προθεσμίας τριών μηνών από την υποβολή της πρότασης το Συμβούλιο δεν έχει αποφανθεί, η Επιτροπή λαμβάνει τα προτεινόμενα μέτρα.

Άρθρο 13

1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για να συμμορφωθούν με την παρούσα οδηγία. Πληροφορούν αμέσως την Επιτροπή σχετικά. Τα μέτρα αυτά πρέπει:

- να επιτρέπουν το αργότερο 18 μήνες μετά την κοινοποίηση⁽¹⁾ της οδηγίας το εμπόριο των προϊόντων που είναι σύμφωνα με την παρούσα οδηγία,
- να απαγορεύουν το αργότερο 24 μήνες μετά την κοινοποίηση της οδηγίας το εμπόριο των προϊόντων που δεν είναι σύμφωνα με την παρούσα οδηγία.

2. Όσον αφορά τις προθήκες πώλησης στον τελικό καταναλωτή, τα κράτη μέλη μπορούν, για περίοδο οκτώ ετών από την κοινοποίηση της παρούσας οδηγίας, να διατηρήσουν τις ισχύουσες κατά τη στιγμή της εφαρμογής της παρούσας οδηγίας νομοθεσίες τους.

Στην περίπτωση αυτή, τα κράτη μέλη ενημερώνουν την Επιτροπή σχετικά, αναφέροντας και τους λόγους οι οποίοι δικαιολογούν την απόφασή τους.

Άρθρο 14

Η παρούσα οδηγία απευθύνεται στα κράτη μέλη.

Βρυξέλλες, 21 Δεκεμβρίου 1988.

Για το Συμβούλιο

Η Πρόεδρος

B. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ

⁽¹⁾ Η παρούσα οδηγία κοινοποιήθηκε στα κράτη μέλη στις 10 Ιανουαρίου 1989.